

Motion till riksdagen
2008/09:N235

av **Gunnar Andrén och Karin Pilsäter (fp)**

Södertälje

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Södertäljes förutsättningar att fortsatt vara ett centrum dels för svensk vetenskaplig medicinteknisk forskning på högsta internationella nivå, dels för fordonsmässig produktion, forskning och utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla flykting- och invandarmottagningen efter lokala förutsättningar.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 2 hänvisat till AU.

Motivering

Den mediala bilden av Södertälje präglas i dag av problem, inte av möjligheter. Det är framför allt invandrar- och flyktingfrågor som ges medialt utrymme. Här vill vi vända på perspektivet och se Södertälje som den välbildande kraften i staden är, med stor betydelse för hela Sveriges välbild.

Södertälje skiljer sig nämligen från alla andra svenska kommuner i ett mycket viktigt avseende: De globala och därmed nödvändigtvis stora företagen dominerar. Så här ser de femton största företagen/förvaltningarna ut i Södertälje (enligt senast tillgängliga siffror, de fyra förstnämnda från 2008):

<u>Företag</u>	<u>Anställda</u>
Scania AB	9 000
Astra Zeneca	7 000
Södertälje kommun (förvaltningen)	5 850
Stockholms läns landsting (i Södertälje)	1 400
Foria AB (SÅAB)	800
Dynamate AB	700
Saab Automobil Powertrain	570
De Laval Sales AB	300
Telge Energi (kommunägt energibolag)	300
Scania Parts Logistics	260
Cerealio Foods AB	250
Svenska Volkswagen	225
Fläkt Woods AB	210
Telge Bostäder AB (kommunalt bostadsbolag)	170

Totalt finns i Södertälje (83 642 invånare per 30 juni 2008) cirka 6 000 företag, varav över 4 000 med färre än fem anställda. Dessa företag har tillsammans 42 000 hel- och deltidsanställda i Södertälje. Det säger sig självt att en sådan industriell forskar- och företagsmiljö måste värnas och utvecklas.

Ser vi till befolkningsutvecklingen kan vi konstatera att Södertälje är en av Sveriges största städer, oaktat att Nykvarn med i dag cirka 9 000 invånare vid årsskiftet 1998/99 blev en egen kommun.

Södertälje hade 80 735 invånare vid årsskiftet 2003/04. Prognosen, se nedan, för 2010 är 85 865 invånare, en mer än 6-procentig ökning på mindre än ett decennium. Befolkningsprognosen, som förutsätter fortsatt hög industria-

Fel! Okänt namn på

lisering inom kommunen under den kommande 10-årsperioden ser ut enligt nedanstående.

Den faktiska och prognosticerade befolkningsutvecklingen vid utgången av respektive år (SCB-siffror 2005–2007 och för första halvåret 2008):

<u>År</u>	<u>Invånare</u>
2005	81 455 (31 dec)
2006	81 791 (31 dec)
2007	83 642 (31 dec)
2008	84 172 (30 jun)
2009	85 465 prognos
2010	85 865 prognos
2011	86 255 prognos

Det är en mycket kraftig ökning, nära 500 invånare under första halvåret 2008, likväl en minskning med 50 procent jämfört med första halvåret 2007. Även för en relativt stor ort med bred arbetsmarknad som Södertälje innebär denna ökning av antalet invånare problem på många områden.

Det mest framgångsrika Södertäljeföretaget på 2000-talet är Scania. Det kan räkna sitt ursprung till 1891 då Vabis (Vagnfabriksaktiebolaget i Södertälje) kom till. Senare fusionerades företaget med Scania AB i Malmö och hamnade i Saab/Scania-gruppen. I dag är Scania AB ett av Sveriges allra viktigaste företag, med produktion av lastfordon och bussar för hela världsmarknaden. I Sverige finns för närvarande, utöver företagets cirka 20 000 återförsäljare världen runt, cirka 12 000 av företagets 28 000 anställda.

De bortåt 9 000 anställda i Södertälje – halva den svenska arbetsstyrkan – tillverkar i huvudsak motorer och växellådor, från Falun har flyttats produktion av axlar, från Sibbhult växellådor och retarder medan produktionen i Oskarshamn av hytter och i Luleå rambalkar och bakaxelbryggor fortsätter.

Den ägarturbulens som präglat den finansiella mediebilden av Scania under senare år motsvaras inte av någon kris på utvecklings- eller försäljningsidan. Resultaten står i skarp kontrast till just ägaroro – eller är kanske just ett resultat av de goda produktionsresultaten: Scania betraktas som en stark framtidsindustri där de tekniska och ekonomiska framgångarna har utgjort grunden för allsköns uppköps- och fusionsrykten.

Inom fordonsproduktionen är antalet underleverantörer mycket stort. De finns både i och utom Sverige. Närheten till marknaderna spelar på fordonsområdet en viktig roll, det är också mot den bakgrunden man skall se hur sammansättningsfabriker finns överallt från Polen till Brasilien.

Det är av yttersta vikt att värna kunskaps- och utvecklingsbasen för Scania's framtid i Södertälje.

Astras betydelse för Sverige kan inte överskattas. Det gäller både industriellt och för den enskilde som kan tillgodogöra sig företagets frukter i form av hälsobefrämjande preparat. Den industriella forskningen, produktionen och

skapandet av välfärd har gått hand i hand med det personliga välbefinnandet i dess kamp mot diverse mer eller mindre allvarliga sjukdomar. Företaget startades 1913 och började 1931 med egen forskningsverksamhet. Sedan 1955 är bolaget noterat på Stockholmsbörsen, sedan 1996 i New York, från 1999 som Astra Zeneca efter samgåendet med USA-företaget Zeneca.

År 1974 startade Astra produktionen vid Gärtunafabriken i Östertälje, och av de många preparat som utvecklats är magmedicinen Losec det varumärkesmässigt mest kända. Av Astra Zenecas över 50 000 medarbetare fanns 13 000 i Sverige, varav mer än hälften i Södertälje där mycket stora investeringar i forskning och produktion genomförts under senare år, i storleksordningen 7 miljarder kr.

Enligt ett nyhetsmeddelande från företaget (2008-08-22) och som baseras på en analys av Astra Zeneca i Sverige – och som gjorts på dess uppdrag – av Centre of Excellence for Science and Innovation Studies vid Tekniska högskolan i Stockholm (KTH) i samarbete med Jönköpings Internationella Handelshögskola, framgår att 4 500 av de Sverigeanställda medarbetarna arbetar med forskning och utveckling. Av dessa innehar ungefär 25 procent (1 100 personer) akademisk doktorsexamen.

Under 2007 uppgick totalsumman för forsknings- och utvecklingsarbete från AZN:s svenska forskningsenheter till cirka 12 miljarder kr, en summa som i storleksordning kan jämföras med samtliga svenska universitets och högskolors forsknings- och utvecklingsutgifter för 2007 på 22 miljarder kr.

År 2007 bidrog Astra Zeneca med cirka 5 procent av det sammantagna exportvärdet från Sverige. Företaget betydelse är dock till numerären liten, Astra Zeneca sysselsätter i Sverige ungefär 4 promille av alla privatanställda inom det privata näringslivet.

Det måste dock sägas att Astra Zeneca liksom andra läkemedelsföretag befinner sig i ett skede där personalbesparingar sker och forskningsprojekt läggs ned. I Sverige har dock hittills främst anläggningen i Mölndal berörts, också den av central forskningsbetydelse är det viktigt att understryka.

Medicinteknikindustrin är en viktig plattform för det svenska välförhållandet. Det skapas jobb och forskning för miljarder och åter miljarder och dessutom attraktiva arbetsplatser. Det är i det här perspektivet, och vetenskapen om vilken oerhörd betydelse medicin-, fordonstillverkning och -forskning har för svensk välfärd, som förutsättningarna för industrin skall ses.

Utan fortsatt tillväxt, grundad på framtidsinriktade forsknings- och produktions-förutsättningar i bland annat Södertäljeregionen, kommer – i den mån inte främst produktionsresurser av skilda skäl redan flyttats till andra regioner – Sveriges välfärd att påverkas ytterst negativt, detta utöver vad som redan sker av andra skäl: påfrestningar av både demografiska och andra strukturella orsaker. Därför måste de i Sverige verksamma produktions- och forskningsföretagens framtida behov av kvalificerade medarbetare, och därmed all service i form av bostäder, skolor, sjukvård och annan infrastruktur i området, tillgodoses.

Men det är viktigt att minnas att forskningsintensiva företag behöver en verksamhetsmiljö som stimulerar utbyte av erfarenheter och kunskaper mellan skilda men ändå till sin akademiska inriktning likartade verksamheter. I

Fel! Okänt namn på

Södertälje syns detta främst på fordonsområdet, där produktion gått hand i hand med marknadsföring och försäljning via in- och utskipping genom Södertälje hamn, särskilt anpassad till fordonshantering.

En del fordonssammansättningar har redan förlagts till andra länder. Det gäller bussar som av kostnadsskäl flyttats till Polen, medan lastbilar av mer uttalade marknadsföringsskäl sedan länge satts samman i Brasilien. Det är emellertid viktigt att för framtiden säkra att produktion kan fortsätta i vårt land. Det förutsätter att de personalkostnadsfördelar som finns i andra länder kan vägas mot de konkurrensfördelar på kunskaps-, miljö-, personal-, forsknings- och utvecklingsområdena som vårt land kan erbjuda.

Södertälje ligger redan väl till kommunikationsmässigt, med hamn, två Europavägar genom kommunen och i huvudsak väl fungerade tågtrafik. Det betyder inte att inte ytterligare förbättringar kan göras vad gäller kommunikationer. Ett varningsmoment skulle utgöras av om fler fjärrtåg passerade Södertälje Syd, belägen på den stora Igelstabron med sin magnifika utsikt över land, stad och vatten, utan att stanna. Det vore till men för hela regionen. Södertälje hamn utgör inte någon av Sveriges största hamnar. Men dess konkurrenskraft är betydande och för närvarande investeras i ytterligare ett tågspår för att ytterligare förbättra logistiken. Närheten till järnvägen Malmö–Stockholm och Göteborg–Stockholm – bara någon minut från hamnen – och likaledes närheten till Europavägarna (E4/E20) – någon minut också de från hamnen – gör Södertälje till ett mycket intressant logistikcentrum för vissa transporter, inte minst fordon, i framtiden.

När Stockholms hamnar AB dessutom avvecklar oljehamnen i Stockholms hamn, kommer sannolikt en stor del av denna hantering att flyttas till Södertälje hamn, vars närhet till väg och järnväg är en stark konkurrensfördel.

På sjöfartssidan är Södertälje rent allmänt stätt i utveckling. Såväl Kustbevakningen som Sjöräddningen är sedan några år etablerade i Södertälje; Sjöfartsverket befinner sig där sedan många år på grund av Södertälje kanal. Sjöfartens betydelse var säkert mycket stor kring Södertälje för tusen år sedan då Helgö och Birka blomstrade och sjöfarande med all säkerhet passerade den stad som i dag är.

På bostadsområdet är situationen långt mindre gynnsam, detsamma gäller tillgången till högskoleutbildning. Flyttningen av Telge Campus till Södertörn må ha motiverats utifrån universitetsadministrativa utgångspunkter, men då ort ställts mot ort, lokalisering mot lokalisering, har inte orternas komparativa utbildningsfördelar utnyttjats. På energiområdet samverkar Södertälje via sitt energibolag med Huddinge och Botkyrka kommuner om en stor investering i kraftvärmeproduktion som kommer att betyda ökad leveranssäkerhet och i bästa fall priskonkurrens på olika energiområden. Den sammantagna energinvesteringen är betydande i kronor och besparingspotential räknat.

Södertälje utmärks i dag av stor etnisk mångfald. Det resulterar förvisso stundom i händelser där etniska motsättningar mellan befolkningsgrupper kommer i förgrunden för den mediala rapporteringen. Det är också grunden till den i huvudsak positiva rapportering som kommit kommunstyrelsens ordförande Anders Lago (s) till del då han under tidigt 2008 fick möjlighet att i USA:s kongress redogöra för hur Södertälje hanterar flyktingar och invand-

rare. Bakom Lago står alla de stora partierna i Södertälje, inte minst vad gäller olika program för att ta tillvara alla nya södertäljebors önskan att bli egenförsörjda och slippa hamna i bidragsberoende. Samarbete har också inletts med andra kommuner, t.ex. Gnosjö, och man sökte vid Almedalsveckan i Visby 2008 sprida kunskap om de olika vägar och metoder som Södertälje nyttjar för att vända ett problem till möjligheter.

Det är naturligtvis hedrande för Södertälje att vara en attraktiv boendeort, samtidigt som det ingalunda skall döljas att spänningar av betydande mått skapas både mellan svensk- och utlandsfödda liksom av utlandsfödda av olika etnicitet och härkomst. Att människor med olika språk och härkomst söker sig till varandra är inget konstigt; det gör också svenskar. Se bara på en rekreationsresa till Mallorca vem de flesta föredrar att umgås med! Därför är språkkunskaper, arbete och sociala kontakter vid sidan av den egna grupptillhörigheten nyckeln till en lyckad integration både för den enskilde, det viktigaste, och samhället i stort.

Som helhet är den mångfacetterade smältdegel som utmärker Södertälje av största värde: Här samsas inom regionen en lång rad språk, skilda religioner, kulturer och nationella bakgrunder. De olika värderingar som stammar från dessa skilda bakgrunder kan, om toleransen och förståelsen får överbrygga etnisk misstänksamhet och personlig motvilja, bidra till att minoriteter uppfattas som tillgångar, inte som problem.

Integrationen i Södertälje går genom accepterande välkomnande mångfald – i medvetande om att varje invandrad familj, varje mor och far, mer än annat önskar sina barn den bästa av framtider, på skolans och den högre utbildningens område, inom yrkes- och privatlivet. Alla skillnader till trots är vi människor på detta område mycket mer lika än vi kan föreställa oss.

Att brottslighet förekommer i större utsträckning bland icke-svenskfödda än bland de som länge bott i staden är en utbredd uppfattning alldeles oavsett hur denna brottslighet drabbar enskilda. En rad svåra våldsbrott där invandrare eller flyktingar varit inblandade har givit näring åt denna uppfattning – med följden att invandrare och flyktingar, hur oskyldiga de än varit, direkt eller indirekt görs medskyldiga, eller i varje fall medansvariga, för de oeffertliga brott som begåtts. Detta är uppfattningar som man inte kan lagstifta bort eller förbjuda, det enda som fungerar är bättre förutsättningar för integration i det svenska samhället.

Från Södertälje – över partigränserna – framförs ofta att det inte i längden är rimligt att Södertälje skall påtvingas ett ansvar för nyinflyttade som går långt över vad andra kommuner tar.

Svaret på frågan hur långt statens ansvar sträcker sig – och inte minst hur ebo-lagstiftningen med dess reella möjliggörande att vara bosatt var man vill oavsett försörjningsförmåga hanteras i verkligheten – är viktiga delar i synen på framtiden i en kommun som Södertälje: Kan en enda kommun klara nästan vilka påfrestningar som helst?

Under det senaste året har nästan alla invandrare eller flyktingar kommit från Irak. Det har krävt mycket stora insatser från Södertäljes politikere och även invånares sida. Ett flyktigmottagande har byggts upp som saknar motstycke i vårt land. Dessbättre har likväl antalet flyktingar från Irak minskat

Fel! Okänt namn på

under de senaste månaderna, säkert ett resultat av olika händelser men under alla omständigheter därför att säkerhetsläget i Bagdad och andra stora städer blivit bättre. Det gläder många i Södertälje.

Hur långt sträcker sig statens ansvar? Svaret är ideologiskt i lika hög grad som ekonomiskt. Tolerans kan inte mätas i pengar, uppslagsrikedom kan underlättas av pekuniärt stöd men aldrig ersätta enskildas vilja att förbättra för andra och därmed för sig själva.

Det förhållandet att Södertälje har fått det tvivelaktiga nöjet att se såväl sverigedemokrater som nationaldemokrater i stadens kommunfullmäktige vittnar om vikten att ta kulturella motsättningar på allvar, detta med målet att skapa en god jordmån för demokratiska krafter och starkt motverka partier med rasistiska förtecken och med förslag till lösningar som inte håller i mötet med verkligheten.

På det här området bör vetenskapliga studier, som också med fördel kan utsträckas att gälla Malmö, Helsingborg, Landskrona, Göteborg och Stockholm, ta sikte på att undersöka vilka värderingar som styr de väljare som ger partier med uttalad nationalistisk och ibland ofta rent fördomsfull rasistisk inställning sitt stöd.

Stockholm den 30 september 2008

Gunnar Andrén (fp)

Karin Pilsäter (fp)